

Den næste sag på dagsordenen var:

26) Første behandling af lovforslag nr. L 138: Forslag til lov om ændring af lov om social pension og lov om skifte af dødsboer. (Ophør af pensionsudbetaling på dødsfaldstidspunktet).

Af socialministeren (Karen Jespersen).
(Fremsat 7/12 99).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Grete Schødts (S):

Denne ordførertale vil jeg godt holde lidt i billedsprog.

Min nabo er 7 år ældre end sin kone og får folkepension. Hun har altid været hjemmegående husmor. Hvis manden dør i dag, får konen ingen pensionsudbetaling efter sin mand. Hvis de nu begge to var pensionister, og han døde, ville hun få udbetalt hans pension i omkring 3 måneder. Den eneste gode forklaring på det er, at det er deres fødselsattest, der har medvirket til denne forskelsbehandling. Det forslås nu, at disse forskelle udlignes pr. 1. april år 2000, så alle fremtidige pensionister ikke får udbetalt pension efter dødsfaldet.

Lovforslaget skal selvfølgelig og naturligvis ses i sammenhæng med det lovforslag, som vi lige har behandlet om efterlevelseshjælp. Ændringen af udbetalingsreglerne medfører den yderligere forbedring, at pensionen til en pensionist, hvis ægtefælle dør, umiddelbart overgår til niveauet for en enligstatus og dermed den højeste pensionsydelse. Alle pensionister stilles dermed bedre end i dag, hvor pensionister først opnår enligstatus den 1. i måneden efter ægtefællens dødsfald.

Dette forslag tilslutter Socialdemokratiet sig sammen med aftalepartierne: Det Radikale Venstre, SF, CD, Venstre og Konservative som et led i finanslovforhandlingerne for år 2000.

Erik Larsen (V):

Som fru Grete Schødts allerede har nævnt, er forslaget her et led i finanslovaftalen, som Venstre også var med i. Vi kan på den baggrund støtte forslaget.

Selv om vi ikke var med i det foregående forslag, ser vi i Venstre også de to forslag i en eller anden sammenhæng, hvor man totalt og samlet set prøver at tage hensyn til de svageste i sam-

fundet. Vi kan sige, at vi fra Venstres side synes, at de to forslag under ét kan bevirke, at mennesker i den svære situation, som det er, når en ægtefælle dør, ikke kommer ud på en social rutschetur, men at der er en vis balance i det.

Vi kan støtte forslaget.

Jens Heimbürger (KF):

Det Konservative Folkeparti støtter dette forslag, som harmoniserer reglerne om ophør med udbetaling af overførselsindkomster ved dødsfald. Forslaget skal ses i sammenhæng med den del af lovforslag nr. L 137, som sikrer, at den efterladte ægtefælle overgår til pension for enlige pensionister fra ægtefællens dødsdato.

Man kan således fastslå, at denne omlægning af pensionsudbetaling ved dødsfald omfatter alle pensionister, uanset opsparingsformue og anden formue. Det er udtryk for en overordnet prioritering, som indgår til fordel for andre dele af finansloven, som Det Konservative Folkeparti finder væsentlig. Derfor støtter vi forslaget.

Thorstein Theilgaard (SF):

Jeg skal gøre det meget kort på vores normale ordførers vegne og sige, at vi støtter forslaget som en del af finansloven.

Inge Refshauge (DF):

Også vedrørende dette lovforslag melder Dansk Folkeparti fra.

Jeg fatter i grunden ikke, at Folketinget vil være det her bekendt. Det er småligt, ja, det er urimeligt. Tænk, hvis man dør den 10. eller 11. i måneden, så skal pensionen betales tilbage for den måned. Det er da – jeg fristes næsten til at sige – plat. Et dødsfald er en meget alvorlig sag for den efterladte ægtefælle. Kunne man da ikke bare vise en smule menneskelighed her?

Jeg nægter simpelt hen at tro på, at dette forslag er vokset i socialministerens have. En socialminister, der ellers altid har hjertet med i sit virke. Det kan man altså ikke, sådan noget.

Dansk Folkeparti skal ikke trække debatten i langdrag. Vi kan slet ikke støtte forslaget.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Lovforslaget er en del af finansloven og skal medvirke til at finansiere andre dele af den, som CD i de forhandlinger, der har været, har arbejdet hårdt for. Det skal også ses i sammenhæng med det, vi i øvrigt har debatteret i dag, og med indførelse af begrebet efterlevelseshjælp.

hjælp. Også her indføres det, at retten til pension ophører med virkning fra dagen efter pensionistens død. Samtidig gives der også hjemmel til at kræve tilbagebetaling af pension, der er udbetalt efter denne dato. Det kan vi støtte.

Dorit Myltoft (RV):

Da partiets ordfører i denne sag, hr. Anders Samuelsen, ikke kan være til stede i salen, skal jeg holde hans ordførertale.

Dette forslag er som nævnt et led i den del af finansloven for år 2000, der omhandler forliget om politiet, og som regeringen har indgået med SF og CD, med tilslutning fra Venstre og De Konservative.

Med forslaget lægges der op til, at udbetaling af pension ophører med virkning fra dagen efter, at pensionisten dør. Forslaget skal ses i sammenhæng med lovforslag nr. L 137, der bl.a. foreslår, at pensionister, hvis ægtefælle eller samlever dør, skal have omregnet pensionen efter reglerne for enlige med virkning fra dagen efter dødsfaldet.

Jeg skal meddele, at Det Radikale Venstre støtter forslaget.

Jette Gottlieb (EL):

Enhedslisten kan ikke støtte forslaget, fordi besparelsen på pensionsområdet skal bruges til at finansiere en del af politiforliget.

I den forbindelse vil jeg gerne lykønske hele forligsstriben med den sociale klarhed, der ligger i netop det her lovforslag, at man altså vælger, at man skal finansiere politiforliget – ikke det hele, men en del af det – ved at tage fra de fattigste pensionister.

I Enhedslisten er vi enige i, at det som hovedregel er tåbeligt, at arvingerne efter en afdød pensionist får en ekstra arv. Men helt så enkelt er det jo slet ikke, for forslaget kan have urimelig hårde økonomiske konsekvenser for den efterlevende enke eller enkemand, hvis den afdødes pension var forudbetalt, og det er den jo indtil videre for langt de fleste.

I den situation, hvor folkepensionist hr. Jensen dør den 2. april, vil hans enke, folkepensionisten fru Jensen, skulle tilbagebetale 29/30 af den pension, hr. Jensen fik udbetalt den 31. marts, selv om boligstøtten til huslejen for april måned er beregnet på grundlag af begge pensioner.

For fru Jensen er forslaget altså en kraftig økonomisk øretæve, når man ikke samtidig tager den fulde konsekvens og justerer boligstøt-

telovgivningen, sådan at der kan laves ombergrning inden for en kalendermåned.

Enhedslisten vil derfor i forbindelse med forslagens behandling fremsætte et ændringsforslag, sådan at efterlevende efter pensionister med forudbetalt pension ikke rammes ekstra.

Efterlevelseshjælpen er efter vores mening en hjælp for økonomisk dårligt stillede efterladte til at få lidt luft til at få det fremtidige budget til at hænge sammen, og ikke, som CD's ordfører gjorde opmærksom på, et beløb, der skal til at dække det hul, som den her lov nu kommer til at medføre hos efterlevende pensionister, hvis afdøde partner fik forudbetalt pension.

Så kan jeg ikke lade være med at tage hul på næste dagsordenspunkt i samme åndedrag. For når man sidder og snakker om eftervederlag osv. for ministre og for folketingsmedlemmer, er der ingen tvivl om, at det er yderst rimeligt, at det er indtil udgangen af den måned, i hvilken afgang fra ministerstillingen finder sted. Der er man fuldt ud klar over, at det selvfølgelig tager nogen tid, inden man får justeret sin økonomi i forhold til sådan en ændring. Og ligeledes er det jo indlysende, at den slags beløb udbetales forud.

Nu vil jeg minde om, at den besparelse, der blev lavet her for et par måneder siden, hvor man pludselig omregulerede, så alle pensionister skulle have bagudbetalt i stedet for forudbetalt, jo også var et led i et spareforslag. Men altså, når det gælder egne lønninger kan man godt finde ud af både at forudbetale og lade beløbene løbe måneden ud. Når det er pensionisterne, der er tale om, så gælder det modsatte forhold.

Det kan vi ikke acceptere, og derfor stemmer vi mod lovforslaget.

Tove Videbæk (KRF):

Dette lovforslag er endnu et i rækken af lovforslag, der henter besparelser til finansloven hos mennesker, som er i en meget vanskelig situation både socialt, økonomisk og følelsesmæssigt.

Pensionsudbetaling skal i henhold til dette forslag stoppe pr. datoen for dødsfaldet mod tidligere ved udgangen af den måned, hvor dødsfaldet finder sted. Og jeg vil her igen sige, at jeg er glad for, at jeg ikke er med i finanslovsforligskredsen, så jeg skal ikke stemme for det her forslag, og jeg vil bestemt heller ikke gøre det.

Jeg mener, at også dette forslag er dybt bedrøveligt og nærmest utilstedeligt. Man kunne forstå, hvis det var noget, som blev foreslået, noget, som blev gjort, for at det skulle være adfærdsregulerende, men det kan man jo heller ikke engang sige, at det her forslag kan være.

Langt de fleste sociale pensioner betales jo forud. Så det vil sige, at hvis en ægtefælle dør den 15. i måneden, skal den efterlevende til at betale penge tilbage, som allerede er brugt til husleje og andre faste udgifter, der som oftest betales ved starten af en måned.

Kristeligt Folkeparti finder også det her forslag urimeligt, utilstedeligt og dybt bedrøveligt, og vi kan bestemt ikke støtte det.

Tom Behnke (FRI):

Jeg kunne gøre det nemt ved blot at sige, at jeg gerne vil citeres for præcis den ordførertale, som fru Jette Gottlieb holdt. Den var meget præcis og meget rammende og meget dækkende.

Det er jo noget beskæmmende, at man på den ene side behandler et lovforslag her i Folketinget, hvor man barberer de borgere i samfundet, som i forvejen har det sværest, og så det næste lovforslag, man behandler, der handler om, at folketingsmedlemmer og ministre bare skal have mere. Det er nogle ualmindelig kedelige signaler at sende ud, og det er en ualmindelig kedelig politik at føre.

Altså man kan sige, at et relativt sagligt argument, som regeringen bruger i sit lovforslag, er, at man skal jo ikke have pension, når først man er død, fordi så er man der jo ikke længere til at modtage den pension.

Næh, men hvorfor tager regeringen så ikke skridtet fuldt ud? Når pensionister bliver indlagt på hospitalet med en dødelig sygdom, og man ved, at det er kun et spørgsmål om tid, før de dør, hvorfor stopper man så ikke bare pensionen på det tidspunkt, hvor de bliver indlagt? Det gør man ikke, fordi det ville være uetisk, det er ubehageligt.

Ja, det er det i høj grad, og det er det her forslag også. Lovforslag nr. L 138 er bestemt også lige så ubehageligt et forslag: At hvis ens ægtefælle dør, og man er pensionist, så kan man end ikke nå at få vedkommende begravet, før det offentlige er der med grønthøsteren og stjæler pengene med det samme. Væk skal de være.

Når det er sådan, at ens ægtefælle eller samlever dør, kommer den efterlevende ægtefælle jo ofte ud i vanskelig økonomisk situation, hvor

to indkomster bliver erstattet af én, men udgifterne er jo stadig væk de samme. Og derfor finder vi det i Frihed 2000 urimeligt at gennemføre betydelige besparelser på det her område, som jo vil gøre situationen for mange pensionister endnu vanskeligere, end den allerede er i dag.

Stop for udbetaling af pension på dødstidspunktet vil i mange tilfælde medføre tilbagebetalingskrav til den efterlevende ægtefælle på et tidspunkt, hvor pengene er brugt, og det vil sige, at så skal den efterlevende altså til af sin pension at udrede og betale penge tilbage. Det er ikke hensigtsmæssigt.

Den retsbestemte efterlevelsespension til alle pensionister erstattes ifølge forslaget af en trangsbestemt efterlevelsesyddelse, som den enkelte pensionist skal ansøge om. Men i den vanskelige situation, man står i socialt, økonomisk og ikke mindst følelsesmæssigt, skal den efterlevende ægtefælle altså stå i den meget uheldige situation, at man så skal ned og søge om at få nogle penge.

Mange pensionister vil blive betydelig ringere stillet økonomisk ved ægtefællens død i forhold til de regler, der gælder i dag, og dette gælder også pensionister med beskeden indkomst og formue. Frihed 2000 finder det helt uacceptabelt, at den vanskelige overgang fra to indkomster til én, som en efterlevende ægtefælle står over for, på den måde gøres endnu vanskeligere.

Det var så for øvrigt også næsten citeret af, hvad Ældre Sagen har sendt os af papirer. Ældre Sagen har så også lavet nogle beregninger over, hvad det økonomiske i det her forslag egentlig er sammenholdt med de andre lovforslag, regeringen fremsætter for at hente nogle penge hjem. Ja, det er ikke de 230 mio. kr., som regeringen siger, at man tager fra den her persongruppe, men beregningerne fra Ældre Sagen viser, at man faktisk kommer op på det dobbelte, nemlig 445 mio. kr., som man henter hjem her.

Og hvad er så formålet med at hente de her penge hjem? Ja, det er, at man skal finansiere andre områder inden for finansloven, herunder bl.a., at folketingsmedlemmer og ministre skal have mere i løn, og de skal have mere i eftervederlag, osv., osv. Det kan vi i Frihed 2000 ikke lægge navn til.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Tak til det flertal, der støtter forslaget. Jeg mener, man kan se det som en ligestilling også

med andre offentlige ydelser, som man jo heller ikke får udbetalt ud over den dag, man er afgået ved døden, og hvor der jo også er det problem, at man kan risikere at komme til at skulle betale et beløb tilbage som efterlevende. Det vil jo selvfølgelig forsvinde, i takt med at alle nye pensionister nu overgår til at være bagudbetalt. Og det er selvfølgelig meget vigtigt, at det er sådan.

Det er rigtigt, at forslaget også giver en besparelse, som hr. Tom Behnke sagde, og det er jo sådan, at når man vedtager en række forbedringer, som koster penge – og det er jo alt lige fra kræftbehandling til mere politi i gaderne – jamen så skal de penge findes et sted. Vi kan ikke øge vores gæld, vi kan ikke hæve skatterne, og så kan man jo være nødt til at finde pengene på andre områder.

Men jeg synes, det er forsvarligt, og det vil være sådan, at man netop sidestiller det med andre offentlige ydelser.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FRI):

Det er rigtigt: Pengene skal findes et andet sted. Men, kære socialminister, med en finanslov, der arbejder med så mange milliarder kroner, som tilfældet det er, hvorfor skal man så, hver eneste gang man skal ud og hente penge, hente dem hos de dårligst stillede i vores samfund? Det er det, jeg ikke kan forstå, og det er det, jeg ikke vil forstå.

Der er så mange konti på den finanslov, hvor man kunne skovle milliarder af kroner ind, uden at det ville gøre ondt på de dårligst stillede i vores samfund. Men det vil man ikke. Nej, nej, nej. Vi skal bruge milliarder af kroner på den ene konto og på den anden konto, og så henter man pengene hos dem, der i forvejen er dårligst stillet her i landet. Jeg troede, vi havde en socialdemokratisk regering, men det har vi tilsyneladende ikke.

(Kort bemærkning).

Inge Refshauge (DF):

Jeg kan ikke andet end give hr. Tom Behnke ret, og også fru Jette Gottlieb og fru Tove Videbæk. Jeg havde en følelse af, at socialministeren faktisk ikke havde det ret godt ved at stå og forsvare det forslag. Jeg har en ækel fornemmelse af, at det er vokset i finansminister hr. Mogens Lykketofts have. Jeg kan ikke forstå, at finans-

ministeren sover godt om natten ved at tage fra de dårligst stillede, fra dem, der er i dyb sorg, dem, der har det rigtigt dårligt, og så kommer der nogle forslag her, hvor man forgylder både ministre og folketingsmedlemmer.

Jeg synes ikke, det er rigtigt.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Det skal ikke få lov at stå uimodsagt, at det her er et forslag, der sparer på de dårligst stillede. Altså, det er en stor misforståelse at sige, at alle pensionister er dårligt stillede. Det er sådan, at en meget stor del og en stærkt voksende del har pensioner og indtægter også af ganske betydelig størrelse oven i pensionen, og det er den fejl, vi har gjort på mange punkter, at vi har sagt, at når man bliver folkepensionist, så er man svag, og så er man dårligt stillet. Det er jo bl.a. det, som de to forslag, vi lige har behandlet, gør op med.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

27) Første behandling af lovforslag nr. L 140: Forslag til lov om ændring af lov om vederlag og pension m.v. for ministre. (Ændring vedrørende vederlag, eftervederlag og egenpension m.v.).

Af finansministeren (Mogens Lykketoft).
(Fremsat 7/12 99).

Sammen med denne sag foretoges:

28) Første behandling af lovforslag nr. L 141: Forslag til lov om vederlag og pension m.v. for de danske repræsentanter i Europa-Parlamentet.

Af finansministeren (Mogens Lykketoft).
(Fremsat 7/12 99).